

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Sermo XX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

De sancto Benedicto

Sunt tria templum et templum ruminemus, videlicet iudiciorum profunditatem, dulcedinem bonitatem, et maiestatis sublimitatem. In quorum templatione si tantum proficimus ut affectus noster habeat et finia dimittatur affletur et afficietur. tria lucra inde reportabimur omib[us] diuitiis mundi meliora scilicet paucorem, dulcem et stuporem, ita ut singula in singulis illis surgant. Pauor de iudiciorum profunditate, dulcor de dulcedinem bonitatem, et stupor de maiestatis sublimitate templum reportant. In prima templatione stetit seruus David, qui dicit in Psal. Iudiciorum tua abfissus multa. O quanto pauore stetit Apollonius, cum tremens et paucus dicit Romanorum, vi. O altitudine diuitiarum sapientie et scientie dei, quae incomprehensibilia sunt industria eius et cetera. In secunda similiter stetit Psalmista, quando dixit, O quanto magna multitudo dulcedinis tue et cetera. Et Sapientia, cuius O quanto bonus et suavis est domini spiritus tuus. De tertio dicit Bernardus, Precipuum et maxima contemplatio est admirationis maiestatis. Nec requirit corruptum et a viciss liberum atque virtutibus ordinatum, ut se facile possit ad signa eleuare, ac interducat aliquas morulas stupore et exortis in suspensum teneat admirantem. De quo etiam Gregorius dicit, Tunc dei maxime miramur maiestatem, cum in contemplatione eius obstupescendo obmurescimur, plus musica recuperet quam verbis exprimere valeamus, non inuenientes verba ydonea ad tam sublimia exprimenda. Agente hoc in nobis dominus iesu Christus.

De sancto Benedicto.

Sermo XX.

Ecce elongauit fugiens et mansi in solitudine Psal. lxxiiij. Nodie nobis omnibus vita beati prius sancti Benedicti ponitur ad exemplum. De eo enim dicit Bernardus, Benedictus ille pater per doctrinam suam instruit nos et dirigit gressus nostros in vias pacis, et per vitas suam sanctam roborat nos et animat, ut magis accedamus ad agenda que docuit, cum certi simus eum alia non docuisse quamque ipem opere adimplevit. Unde ergo sermo eius et efficax exemplum. Lupiens ergo vite sue nos facere sequaces dicit de seipso verba thematis. Ecce elongauit fugiens et mansi in solitudine. In quibus duo tam

git, scilicet sue demonstrationem et demonstratio vite perfectionem. Primum ibi. Ecce. Secundum ibi elongauit fugiens et mansi. Secundum adhuc in tria dividit, primo tangit suam separationem, ibi fugiens. Secundo suam elongationem ibi elongauit. Tertio horum duorum usq[ue] in finem continuationem, ibi mansi in soliditudine. In primo dicit se a seculo separatum. In secundo inde valde elongatus. In tertio hoc duplex bonum usq[ue] in finem contineatur. **A**non ad primum ergo principale dicit. Ecce per hunc aduerbiu[m] demonstrandi vitam suam nobis demonstrat, ac si dicat illud Iudicium, viij. Quod me videris facere omnes facite. Ubilatius sciendus per hoc aduerbiu[m] ecce tria genera rerum demonstrantur, scilicet Magnalia, mirabilia et utilia. Magnalia sicut per prophetam Zacharias predicta. Ecce rex tuus venit. Rex inquam iste o[ne] quo Apocalypsis dicit. Ipse est rex regum et dominus dominorum. Mirabilia, ut parere Isaia, viij. Ecce virgo accipiet et pariet filium et vocabit nomen eius Emanuel. Quid isto mirabilius utilia ut per prophetam Apocalypsim. Ecce nova facio omnia. Quid utilius quam a deo in statu gloriosum innouamur. Hec omnia in glorioso patre sancto Benedicto per hoc aduerbiu[m] ecce demonstrantur. Fuit enim magnus in vita sanctitate, mirabilis in miraculorum multitudine, utilis in doctrine veritate. De primo dicit Bernardus, O abba, et abbas, ut mihi sit tam longe fuerit a te Benedicte in futuro, cum a tue sanctitatis vestigia longe reperiatur esse in presenti. Ecce necesse est eum esse magnus, quem tam magnum, scilicet seruus Bernardus assertus supra se multo esse maiorem. Reuera magnus, quod per eum tam veteris quam noui testameti miracula sanctorum dominum operatur est. Quae enim dies in singulis exhibuit in eopene omnia renouavit. De quo Bernardus, Mirabilia sunt et multum stupenda quam de miraculis beati patris colligo. Nam in aqua experita pudet. In ferro quod ex profundo aqua redit. Helizium. In cornu obedientia. Heliam. In luctu mortis imitici. David. In aque itinere. Petrum videt, et sic multorum sanctorum patrum mirabilia et virtutes in ipso specialiter ostendit. Longe ergo pater ille sanctus per hoc aduerbiu[m] ecce demonstrat, quia magnus fuit in vita, et mirabilis in virtutibus, nobisque utilis ex sua doctrina, intercessione et moribus. Bene ergo

e 3

ad nostrā imitationē nobis demonstratur
p hoc aduerbiū ecce t̄c. Hū ergo ipsius
vitam perurramus. Sequit̄s. Elongauī fu-
giens ē māli in solitudine. In quib⁹ tria v̄t
premisus tangunt̄ p que venerabilis pa-
ter exhortat totā vitā suaz. scz separatio-
nem. elongationē. et solitudinis demōstra-
tionem. Primiū ibi. fugiens. Scđm ibi. e/
longauī. Tertiū ibi. mansi in solitudine.

Dicat ergo vir dei. Ego prius ante oia-
me separauī a domo p̄is a fratrib⁹ et dini-
tis t̄c. Hanc separationē narrat Gregorius
taliter esse factā. Cum multos ire p ab/
rupta viciorū cerneret. eum quē quasi ī in/
gressu mīdi posuerat pedem retraxit. ne si
quid de sc̄ientia mundi attingeret. ip̄e post/
modū in immāne p̄cipiū tot⁹ iret. Sub/
iungit Gregorius. D̄spectis itaq̄ litterarū
studij. relicta domo et rebus. soli deo pla/
cere desiderās. sancte cōversationis habi/
cum quesuit. Nō tamē ista relctione con/
tentus. amplius cepit se localiter procula
domo patria elongare. De quo iterū Gre-
gorius. Benedict⁹ puer plus appetens mun/
di mala perpeti q̄s v̄te hui⁹ laudib⁹ hono/
rari. plus laborib⁹ fatigari q̄s fauorib⁹ ex/
colli. nutrit̄e suam occulē fugiens deserti
loci secessum perit. et in artillimo se specu/
tradicit. et trib⁹ annis excepto romano mo/
nacho bonib⁹ incognit⁹ mansit. B.
Sequit̄ secūdū principale. Et mansi ī so/
litudine. Licer em̄ corpore cū homib⁹ con/
uersaref. semp tamē in spiritu solitudinez
cum dō pagebat. Un̄ Bernard⁹. Solus
es in quaciq̄s hominib⁹ frequētia s̄inon co/
munia cogitas. si nō affectas p̄nitia. sed so/
luz dēi cogitas. Docfecit sc̄tūs pater. Re/
uertamur ergo nūc ad nos et disponamus
domui nostre qr̄ moriemur. p̄formem⁹ vi/
tam nostrā glorioſo patri. Si em̄ nos de/
lectant ei⁹ premia etiā nō deterreant ip̄ius
merita. Imitemur eū precipue in trib⁹ et/
ereditis. Primo separemur. secūdū elonga/
mur. tertio in solitudine demoremur. Pri/
mo separemur ab om̄ib⁹ que nō sunt de/
que nō prop̄ deū poterint retineri. Hec
autē om̄ia in triplici differētia continentur.
De quib⁹ phib⁹ in sua rethorica dicit. Ho/
mo possidet triplex bonū. scz exteriorū re/
rū corporis et anie. In his trib⁹ habitib⁹
om̄e q̄d possideb⁹ haberī poterit. Bonū au/
tem rerū offerim⁹ deo p̄ votū voluntarie

paupertatis. Bonū corporis p̄ votū castitatis.
Et bonū anie per votū obediētie proprie/
volutatis. Et qr̄ ad religiōes p̄tinet q̄ ten/
dāt ad statum pfectiōis. Ad statū autē pfe/
ctōis cuiuslibet religiōis p̄tinet pampas
castitas et obediētia. q̄ sunt substatia libe/
riōis. Et ideo ad quēlibet religiōis retri/
turę ad hec tria se p̄stringat. Lu em̄ religio
dicta est vt nos p̄ ip̄am in deū religemur.
necessē est vt a p̄dīcēs denudemur. vt sic de/
nudati nudū xp̄m se q̄m̄ur. De his trib⁹ di/
cit Gregorius. sup̄ Ezech. de holocausto. Lu
q̄s om̄e q̄d habet. om̄e q̄d sapit. om̄e q̄d vi/
det. omnipotētē deo vouerit. holocaustū of/
fert. Qd quidē p̄tinet ad eos q̄ se totū deo
offerunt. Per votū ergo horū triū ab om̄i
quod nō est de⁹ nos penit⁹ separam⁹. Ho/
rū autē trium oblorationū sc̄tūs pater a deū si/
lio didicit offerre. q̄ p̄ nobis deo p̄i obtu/
lit res. corp⁹ et ania. De primis dñob⁹ scz
rebo et ania dicit Hieron. Reliqui domū
mēa t̄c. dedi dilectā aniam mēa. Detinio
dicit Ila. Lorp⁹ mēu dedi p̄cūentib⁹. Et
sic dicit Luce. viii. Nisi q̄s renunciare
rit om̄ib⁹ que possidet nō p̄t meus esse di/
scipulus. Et iterū Mat. xvi. et Luc. ix. Qui
vult venire post me abnēget semetip̄m t̄c.
vbi dicit Gregorius. Aliq̄n moner nos dñs vt
nra relinqm̄us. aliqui nosmetip̄os. Sed
fortasse nō est homini laboriosum relinq/
re sua. sed valde difficile est relinquerē se/
metip̄m. non ramen sufficit relinquerē no/
stra nisi etiā relinqquam⁹ nos. Sed di/
ceres. Si nosmetip̄os relinquerē debemus q̄
ibimus extra nos vel quo radit q̄ se defe/
rit. Rñdef. Aliud sum⁹ p̄ naturā condit⁹. et
aliud p̄ peccatū lapsi. aliud q̄d facimus. ali/
ud quod facit sum⁹. Relinqquam⁹ nosmetip̄os
quales nos peccādo fecim⁹. et maneamus
nosmetip̄i quales p̄ gratiā facit sum⁹. Ec/
ce q̄ sup̄bus fuerit si ad xp̄m cōuerſus bu/
mīls fuerit. semetip̄m reliqt. et sic de alijs.
Hic ḡ p̄ bec tria nos ab oib⁹ sepam⁹. L.
Sed cupientes sc̄tūs p̄zem. B. amari
ū separati ab oib⁹ eisdez nos dōgem⁹. Qd
stingit itez trib⁹ modis. scz p̄ defectū frui/
tionis. vt q̄. p̄ter deū oia q̄d ap̄iueratē di/
misim⁹. nō aliquē v̄sum v̄l fruptionē sup̄flu/
um refuem⁹. Sunt aliq̄ religiosi licet deo
oia p̄miserūt relinquedo. v̄sum t̄c et frui/
onē reliqt et iterū resumāt. quorū reliquo
apud deū p̄ q̄niblo reputat. imo meli⁹ eset

¶ De sancto Benedicto

nō relinquere q̄ sic relicta resumere. **D**e
lius em̄ est nō vovere q̄ postvotū nō solne
re. De talib⁹ dicit **P̄s.** Collocavit illic. s. in
religione esuriētes. ipi aut̄ sc̄z de religione
fecerūt cītātē habētiōis. et semiauerunt
agros et plantauerūt vineas. et fecerūt fru
ctū natūritatē. **H**est tantā copiā fruēti
bus q̄ntā ante ingressiū religiōis habue
rūt. **S**ed ne deoñs laqueū iñjicām⁹. esti
mantes ex iā dicris q̄ vslq ad rugitū ven
tris debeat efurire. **H**ciendū est oia regu
laria in refectiōib⁹ ad solā necessitatē ordi
nat⁹. **U**nde si de eisdē non debent sumere
q̄ntū necesse est nō pñt in dei fuitio suspen
tari. q̄r laccus vacuus stare nō poterit sed
cogit iacere. **H** solumodo p̄cautēs. vt sicut
plūs in deserto nō flagrant desiderio car
nū. nec apperat delicata. et taliter agētes be
neab̄ his que reliqrant se elongat̄. **S**icut
de rebo sic etiā de corpe deo tenemur. q̄ illo
nunq̄ ad libituz nřm vitamur. sed semp̄ ut
vitam⁹ ei cui semel nos dedicauimus. a q̄
empti sum⁹ p̄cio magno. sc̄z p̄cioso sanguī
ne suo. vt glorificem⁹ et porrem⁹ cuī i corpe
nřo. Non vrig⁹ nřo. sed dupli ciure suo. s.
creationis et redēptionis. **P**oc idē dicim⁹
de ania quā s̄l̄r̄ deo p̄ voluntariā obedientiā
dedim⁹ nūq̄ resumam⁹. vic⁹ vt videamur
saccre. p̄priā voluntatē. ne de his trib⁹ illud
Bernardi improperiuz incurram⁹. **Q**uid iterū vos intrōmetis de vobisq̄p̄ q̄ vos
tanta deliberatione dño obtulistis. **T**aliē
ergo vnuſch⁹ viuat vt possit dicere illud
P̄s. Face⁹ sum tanq̄ vas pditū. q̄ nec i re
bus nec in corpe nec in voluntate aliqd faci
amus ppter nosipos. sed sic exinaniti corre
spondem⁹ ei de q̄ apl̄us **Phil.** Exinanuit
semetiōm formā cui accipiēs. ppter nos vt
nos offerret deo. Et sic ab his q̄ pñto reli
quim⁹ sum⁹ veraciter elongati. **S**co clon
genius nos p̄ desideriuz affectionis. tādiū
nos a p̄dictis elongantes q̄s q̄ oia intan
tum deueniūt defecrū. vt veraciter dicere
possimus cuī apostolo. **O**mnia arbitrat⁹ suz
vt stercora. tādiū hec agentes quousq̄ om
nia veniūt in p̄temptū. adeo vt siquid eoꝝ
que reliquim⁹ p̄ obedientiaz p̄tingit resu
mere. hoc plus grauet. plus cruciet q̄ p̄?
relinquere grauabamur. nunc pl⁹ delectet
carere q̄ prius grauabat relinquerere. **U**n
de cū ad hoc ventū fuerit vt non soluz reli
qua habere nō libeat. sed ad solam eoꝝ me

moriam in contemptū et despēctū veniāte.
tunc p̄ defectum affectus plus q̄ prius su
mus elongati. **T**ertio elongamur a pre
dictis p̄ affectū deuotionis. **Q**uod contin
git cū in die domini in tempe beneplaciti
eius visitati et illuminati gustam⁹ eius dul
cedinez. qua gustata desipit om̄is caro. in
tantū vt non soluz derelicta arbitremur ve
stercora. sed vt ita dixerim⁹. ppter ipm cruci
fīxum dicere possum⁹ cum apostolo. **D**i
bi mūdus crucifixus est et ego mūdo. **U**nd
Bernard⁹. Dulce est esse in hūanis rebus
ei qui de celestib⁹ nihil nouit. **S**ed si quis
ore cordis gustat que sit illa dulcedo cele
stium bonorū. q̄ato illud dulce est quod
intus habz in tanq̄ amaritudinē vertitur
omne quod foris sustinet. **E**t iterum dicit
Bernard⁹. Ania que dīdicit dulcedinē di
vine p̄sente degustare. nescio an vel ipsaz
sebennā experiri ad temp⁹ horribilis pe
nalius ve dicat q̄ sp̄ualis studij gustantez
suauitatem exire et ad desideria carnis con
ueni. **H**ec ille. **S**ed heu pauci ad talē elon
gationem pueniūt. **S**i quis tamē illac p̄
uenerit. nō sue virtuti sed diuine gracie **H**
ascrībat. nec se securū estimeat h̄ tineat tē.
D ¶ **S**equit. Tertiū principale. et man
siū solitudine. vb̄ sciendū duplex est soli
tudo. sc̄z corporalis et spiritualis. In corpo
rali solitudine sanc⁹ ille pater trib⁹ annis
p̄mansit in quadā spelunca. homib⁹ absco
ditus et soli deo cognit⁹. Spirituali solitu
do est. cuī homo ab interiori tumultu tem
poralib⁹ se abstribit vt in solo deo abscon
dat. **U**n **G**reg. Solitudo est a secreto cor
dis terrenoz desiderioꝝ expulsio. In hac
solitudine māsit ad diuina cōtemplāda. Et
vt deus humilem inueniret. a terrenis cu
multibus seipm exhibuit alienum. **S**ic er
go in hoc exercitio sicut et in alijs sanctum
patrem volumus imitari. necesse est vt et
nos corpora nostra includam⁹. sensus col
ligam⁹. collectos in deū suspendamus. **D**e
bis dicit **Ezech. iiiij.** Ingredere et include
re in medio domus tue. et ibi loquar ad te.
In hoc q̄ dicit ingredere. tangit corporis
quietationē. **I**n hoc autē q̄ subiungit in me
dio dom⁹ tue. tangit sensuī collectionem.
In hoc autē q̄ p̄cludit ibi loqr ad te tangit
collectorum sensuī eleuatiōem. q̄ nequaq̄
efficacit eleuant nisi p̄ dinā allocutōez. **I**n
bis trib⁹ cuī fecerūt homo qđ poterit. deug
e 4.

animā visitabit. et visitādo potentias illu-
strabit lumine rultus sūi. dans ineffabili
modo se nobis. et nos sibi. in quo deo ynci
fruimur bonis q̄ ip̄e deus possidet seip̄o.
Ad quod nos perducat pater et filius et sp̄i
ritus sanctus. Amen.

De Annunciatione Marie. I.

Hermo XXI.

In sole posuit tabernaculū suū. **P**salmo. xviii.
Bernard⁹. Attendite ad hāc / militiādāc in qua nulla in rebus mūdi po-
test esse sublimior. **N**ihil em̄ sp̄issancē in
visibilib⁹ naturis excellēt⁹ inuenire po-
tuit. cui v̄gini excellētia cōpararet. **I**do
dicit. In sole posuit tabernaculū suū. In
verbis ergo premissis sub metaphorā so-
lis hec gloriā festiuitas declarat. In qui-
bus tria p̄ ordinez declarant. videlicet glo-
riose v̄gini excellētissima commēdatio.
filii dei dignissima acceptio. et omniū nost̄
vtilissima p̄ motione. **P**rimū ibi In sole. **S**e
cūdū ibi posuit. **T**ertiū ibi tabernaculum
suū. **A** **P**rimo i ḡis nomie solis p̄po-
nuntur nobis glōse virginis excellētissima
comēdatio. quā in p̄prietatib⁹ solis lucidis
sime cognoscem⁹. **N**ō em̄ solis nomie vo-
retur nisi q̄ p̄prietates ei⁹ sibi cōuenientis
sime possint adaptari. **E**st ergo scienduz q̄
sol habet octo p̄prietates que sp̄ualiter in-
tellecte cōueniunt v̄gini glōse. **H**abz enim
sol in substantia puritatem. in splendorē clari-
tatem. in situ sublimitatē. in motu p̄tinuit-
atem. in insufficiatē. ad omnia cō-
munitatē. in excellētia singularitatem. in
eclipsi videf habere doloris calamitatem.
Nec omnia sp̄ualiter intellecta glōse virgi-
nis statui applicant. **P**rio dico q̄ sol ha-
bet in se puritatem. et tantā q̄ int̄ omnia corpo-
ralia n̄l potest puri⁹ inneniri. adeo etiāz q̄
omniū hominū visus ex puritate ei⁹ offen-
dit. **Q**uis est apertis oculis pleno intuitu
sine lesionē sole p̄rest intueri. **C**erte null⁹
Dec p̄prietas glōse v̄gini optime cōuenit
que p̄ omib⁹ puris creaturis tā angelicis q̄
humanis excellētē haber puritatem. quam
nulla creatura plena cognitio sufficiens
poterit intueri. **U**n Anselm⁹. La purita-
te n̄tēbar q̄ maior sub deo intelligi nequit.
Omnes em̄ tā angelici sp̄us q̄ humani ad-
mirādo clamare poterat i eius assumptōe

illud **L**anticor. Que est ista que ascēdit de
deserto. sc̄ i tanta puritate quā nō solum
nullus hominū s̄t null⁹ etiā nostrū ad ple-
num cognoscere poterit. **H**inc Bernard⁹.
Quis vñq̄ sole istū materialē pleno intuitu
apertis oculi potuit intueri. **S**ic nullus
marie puritatē aliqua cognitio sc̄ire pote-
rit et videre. **S**ecundo sol in splendorē ba-
het claritate per quā luccet et plicer cōm su-
periorē et inferiorē regionē. ita ut omnia ce-
lestia lumiaria in cōparatiōe sui splendorōz
nō luccant. ino penit⁹ nihil videātur. quia
lenti claritate solis i die nō solum nō luccet
sed penitus occultant. **S**ic beata v̄go ma-
ria omnē creaturā luceētam excellēter
supemicat vi i eius cōparatiōe etiā omes
sancti angeli quasi nō sint. aut quasi extin-
ci vidēatur. **E**t licet i eius cōparatiōe nihil
esse v̄l etiā apparet omnis creatura videāt.
tamē nō modicū ex eius fulgorē illustrat
et ex eius p̄sentia tota celestī curia et vniuer-
sa ei⁹ militia clari⁹ incādēcit. **H**inc Ber-
Sicut oēs stelle p̄t et luna splendorē suum
habet et sole nec tamen i eius p̄tūa luccent.
sic omes sancti lucid⁹ luccent ex ei⁹ p̄sentia
et tamē in cōparatiōe eius q̄si nō luccat la-
tent. **V**nde cōtingit hoc mirabile et i eius
p̄tūa magis luceat et tamē nimis latere vi-
deant. **S**icut super omia lumiaria celis sol
suo lumiū micat et choruscat. **S**ic v̄go bea-
ta sanctitate sup̄ omes sanctos luceat et
Tertiū sol i situ habet sublimitatē et
etiā ex nimis remota altitudine parū ap-
pareat. cu tamē sit maior terra. **S**ic beata
virgo **M**aria tam in terra p̄ vite merituz
q̄s in celo per premium super omes puras
creaturas in altissimo est locata. **U**bis sc̄e-
dum fm statum vie merita in tribus consi-
stunt. scilicet in gratijs. virtutibus. et devo-
tionib⁹. **I**n quib⁹ omnibus sup̄rema et altissi-
ma atringet. **S**up̄remū in gratijs ē om-
nem grātiā abundatissime possidere. et sic
de alijs. **D**e hac abundatā ipa gloriatur
Eccl. i. xxiiij. dicens. Ego in altissimus ha-
bito. **I**n omnibus ergo altissimus gratia/
rum. virtutum et devotionis cōtinue mo-
rabatur et. **Q**uarto sol habet in motu
continuitatē. nunq̄ enim ad momentū
vel ad icūm oculi requiescit. sed cursu su-
um cōtinuat incessanter. **S**ic brā v̄go ma-
ria semp̄ fuit in motu actionis meritoric.